

GEMEENTE BOEKEL

Memo 2021/47

MEMO

Aan : De raads- en burgerleden
Van : College van Burgemeester en Wethouders
Betreft: : Jaarrapportage 2020 gespecialiseerde Jeugdhulp regio Noordoost Brabant
Datum : 20 juli 2021

Geachte raads- en burgerleden,

Graag informeren wij u over de jaarrapportage 2020 gespecialiseerde Jeugdhulp (zie bijlage 1). Jaarlijks levert de Regionale Inkooporganisatie (RIOZ) een jaarrapportage gespecialiseerde Jeugdhulp op met daarin de resultaten en ontwikkelingen op het gebied van zorggebruik in de regio Noordoost Brabant. Het RIOZ voert voor de regio de inkoop en het contractmanagement van de taken voor Jeugdhulp uit. De afspraken zijn vastgelegd in de Centrumregeling Jeugdhulp. In deze memo worden de meest opvallende zaken uitgelicht en worden gevalideerde aantallen weergegeven, zoals deze uit het GGK (Gemeentelijk Gegevens Knooppunt) berichtenverkeer voortkomen.

Project Transformatieopgaven Jeugdhulp

Om een impuls te leveren aan een beter passend zorglandschap en beheersing van uitgaven besloot de regio Noordoost-Brabant in 2017 om het project 'Urgente transformatieopgaven; opbouw, ombouw, afbouw' te starten. De 16 gemeenten stelden een bedrag van 11,8 miljoen beschikbaar om het zorglandschap te transformeren en ervoor te zorgen dat er ook in de toekomst passende hulp aan jeugdigen geboden kan worden. In oktober 2020 is het project inhoudelijk en procesmatig geëvalueerd. In februari bent u middels een memo over de laatste stand van zaken geïnformeerd (zie AB/028357).

In de inkoop van verblijf zwaar is in 2020 een afbouw gerealiseerd als gevolg van de regionale transformatiebeweging. De opbouw van het transformatieproject maakt geen onderdeel uit van deze rapportage. Het transformatieproject heeft een eigen projectbudget met monitorings- en verantwoordingscyclus.

COVID-19

Het jaar 2020 was een bijzonder jaar en stond voornamelijk in het teken van de gevolgen van de COVID-19 pandemie. In dit licht is de aandacht met name gegaan naar het zo goed mogelijk garanderen van de continuïteit van de zorg. Om te voorkomen dat zorgaanbieders in de financiële problemen kwamen door de corona crisis, zijn in 2020 bestuurlijke afspraken gemaakt tussen het ministerie van VWS en de VNG, waar wij binnen de regio Noordoost Brabant ook invulling aan dienden te geven. Concreet ging het om het geven van een omzetgarantie en het vergoeden van meerkosten. De omzetgarantie moest voorkomen dat er liquiditeitsproblemen zouden ontstaan bij zorgaanbieders, zodat de zorg aan jeugdigen geborgd kon blijven. Het vergoeden van meerkosten had te maken met dat zorgaanbieders moesten voldoen aan de RIVM richtlijnen en hier extra kosten door maakten. Denk hierbij aan

beschermingsmiddelen, inzet van extra personeel of het huren van extra (quarantaine) locaties. De totale corona gerelateerde lasten (omzetgarantie en meerkosten) in de regio Noordoost Brabant bedroegen € 1.352.057,-. In het Regionaal Bestuurlijk Overleg Jeugd (RBO) van 26 november 2020 is afgesproken dat de regio hierover volledig solidair is. Dit betekent dat de kosten worden verdeeld volgens de verdeelsleutel zoals opgenomen in de Centrumregeling Jeugdhulp. Voor de gemeente Boekel bedroegen deze kosten € 21.197,- (zie pagina 46 van de jaarrapportage 2020).

Wat de invloed van COVID-19 is geweest op de ontwikkeling van het zorggebruik is moeilijk te zeggen. Duidelijk is dat aanbieders en hulpverleners nieuwe (digitale) manieren hebben gezocht en gevonden om zorg en hulp ook tijdens de lockdown-maatregelen zo goed mogelijk voort te zetten.

Wat zien we in 2020?

▪ Aantal jeugdigen

In 2020 zien we voor het eerst een daling van het aantal jeugdigen met jeugdhulp. Deze daling komt vooral door een afname van het aantal jeugdigen met hulp zonder verblijf. En dan met name doordat er minder instroom in jeugdhulp heeft plaatsgevonden. Het vermoeden is dat dit samenhangt met de corona-maatregelen.

De gemeente Boekel had in 2020 2176 jeugdigen in de leeftijd van 0 t/m 17 jaar, waarvan 7,6% jeugdhulp ontving. Het gemiddelde percentage jeugdigen met jeugdhulp was in 2020 in Nederland volgens het CBS 11,9%. Het gemiddelde van de regio Noordoost Brabant ligt daar met 10,9% iets onder. Het percentage van de gemeente Boekel in 2020 met 7,6% ten opzichte van 2019 met 9,6% is dus positief te noemen.

▪ Gecontracteerd aanbod gespecialiseerde jeugdhulp in zorg in natura (ZIN)

In 2020 is er ten opzichte van 2019 voor minder jeugdigen jeugdhulp ingekocht. In lijn met de inkoopopdracht (inclusief transformatieopgave) om verblijf zwaar af te bouwen, is 18,1% minder verblijf zwaar ingekocht. Op verblijf licht, is in lijn met de inkoopopdracht meer volume ingekocht om de beweging naar lichtere hulpvormen te maken. Er is ruimschoots binnen het ZIN-budget ingekocht. Inclusief de omzetgarantie in verband met corona is er een voordeel van € 1,7 miljoen.

Uit de cijfers in het rapport is af te lezen dat jeugdhulp zonder verblijf en verblijf zwaar verder is afgenomen. Verblijf licht en het aantal pleegzorgdagen zijn daarentegen toegenomen. Dit is in lijn met de door ons gewenste ontwikkeling om een zorglandschap te realiseren waarin er meer (intensieve) jeugdhulp zonder verblijf, gezinsgericht verblijf en pleegzorg beschikbaar is en minder jeugdhulp met zware verblijfszorg (transformatieopgaven).

Het financiële voordeel in het ZIN-budget wordt ook deels verklaard doordat uitgaven voor alternatieve trajecten gefinancierd werden vanuit het projectbudget van het project transformatieopgaven. Die uitgaven komen in 2021 weer terug in het ZIN-budget.

In de gemeente Boekel is een daling te zien in het aantal jeugdigen met jeugdhulp in 2020. Voor zorg zonder verblijf is er een lichte afname van 189 jeugdigen in 2019 naar 174 jeugdigen in 2020. Bij pleegzorg is ook een daling te zien in het aantal zorgdagen van 1679 naar 1107. Zorg met verblijf zwaar is hetzelfde gebleven met 4 jeugdigen.

Hoofd-/subcategorie	Berneuze	Boekel	Boxmeer	Boxtel	Cuijk	Grave	Haaren	s-Hertogenbosch	Landerd	Meerijst	Mill en Sint Hubert	Oss	Sint Anthonis	Sint-Michielsg estel	Uden	Vught	Totaal
Zonder verblijf	520	174	755	739	595	287	277	3.601	318	1.603	230	1.982	214	654	934	650	13.533
Met verblijf pleegzorg	4.894	1.107	6.502	6.754	5.368	4.149	2.043	43.568	1.791	14.914	1.491	28.083	3.575	5.280	14.052	4.442	148.013
Verblijf licht logeren	12	1	19	4	18	10	3	32	12	32	6	46	3	11	24	8	241
Verblijf licht gezinshuizen	6	-	13	3	7	8	-	76	11	14	4	37	-	5	8	6	198
Met verblijf zwaar	11	4	7	44	20	6	2	116	16	40	1	70	3	11	24	7	382
Gecertificeerde instellingen JB/JR	51	15	60	63	70	33	16	368	28	133	18	235	17	38	86	31	1.262

Tabel 1: Totaal aantal cliënten per gemeente per zorgcategorie 2020

▪ Maatwerk

Het is sinds 2018 mogelijk om na advies van het overleg passende hulp (OPH) als lokale gemeente in de regio Noordoost Brabant te verzoeken om een maatwerkafspraken. Dit gebeurt wanneer jeugdhulp nodig is die regionaal niet ingekocht of gecontracteerd is.

De scherp stijgende trend van 2019 zien we ook in 2020. Het aantal opdrachtbevestigingen maatwerk steeg in 2020 met 79% ten opzichte van 2019. De financiële realisatie steeg van ruim € 6 miljoen naar ruim € 9,5 miljoen in 2020. Bijna 60% van de maatwerkopdrachten werd ingekocht bij niet gecontracteerde aanbieders. De verhouding tussen maatwerk bij gecontracteerde aanbieders en niet gecontracteerde aanbieders is niet gewijzigd ten opzichte van 2019.

We concluderen dat in toenemende mate het gecontracteerd aanbod niet altijd passend is bij de vraag. Dat kan zijn omdat het aanbod inhoudelijk niet past. Daarnaast wordt er regelmatig maatwerk ingezet voor kinderen omdat ook andere kinderen vanuit hetzelfde gezin zorg ontvangen van een niet gecontracteerde zorgaanbieder. Het is dan wenselijk dat hulp aan het gezin door één en dezelfde aanbieder wordt geleverd. Er wordt dan niet naar ZIN verwezen, ondanks dat daar nog ruimte is. Verder werd in 2020 maatwerk ingezet omdat het maken van zorgarrangementen nog niet (goed) mogelijk was. Met de nieuwe inkoopstelsel en het hanteren van het productenboek wordt dat eenvoudiger en is de verwachting dat het aantal maatwerktrajecten in 2021 aanzienlijk zal dalen, alsmede de hiermee gemoeide uitgaven. Deze casussen worden dan wat volume en bekostiging betreft wel onderdeel van ZIN.

In de gemeente Boekel is te zien dat het aantal maatwerkopdrachten ten opzichte van 2019 is gestegen van 7 naar 13. Maar daar staat tegenover dat de kosten zijn gedaald van € 147.676,- in 2019 naar € 81.302,- in 2020. Dit betekent dat de gemiddelde trajectprijs in 2020 goedkoper was dan in 2019.

- *Jeugdbescherming en Jeugdreclassering*

Voor de wettelijke taken, de uit te voeren maatregelen jeugdbescherming en jeugdreclassering (JB/JR), zijn drie gecertificeerde instellingen (GI's) gecontracteerd. Deze activiteiten worden betaald op basis van een maatregel per maand. De inkoop voor de wettelijke taken per 2020, is gezamenlijk voorbereid door de 5 jeugdzorgregio's uit de provincie Noord-Brabant. Iedere regio heeft vervolgens eigenstandig overeenkomsten afgesloten. De inhoud van de overeenkomsten is vergelijkbaar met voorgaande jaren.

De situatie bij de gecertificeerde instellingen (GI's), de uitvoerders van de jeugdbescherming en jeugdreclassering, is in 2020 in het nieuws geweest, met name over het signaal dat zij financieel onder druk staan. Ook in Noord-Brabant zien we dit terug. Daarnaast ontvangen kinderen niet altijd snel genoeg de juiste hulp en ondersteuning. De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd en de Inspectie Justitie en Veiligheid hebben recent een voortgangsrapportage uitgebracht. Zij geven daarin aan dat een positieve beweging is ingezet, maar dat dit niet heeft geleid tot verbeteringen op de korte termijn. De inspecties vinden daarom een doorbraak noodzakelijk. Naar aanleiding van deze signalen zijn door de 5 jeugdhulpregio's samen een aantal acties ondernomen. Inmiddels bent u op 22 juni en 6 juli geïnformeerd over de laatste stand van zaken omtrent de ontwikkelingen bij de GI's. Op dit moment wordt er een crisisteam gevormd die zich bezig houden met korte termijn oplossingen en worden er vier werkgroepen gevormd die zich bezig gaan houden met structurele oplossingen.

We zien dat het totaal aantal jeugdigen met een maatregel in 2020 vergelijkbaar is met 2019. Wel neemt het aantal ondertoezichtstellingen (OTS'en) dat langer dan een jaar doorloopt toe terwijl het aantal OTS'en korter dan een jaar afneemt. Wellicht vormen de wachtlijsten hiervoor een verklaring.

In de gemeente Boekel is hetzelfde beeld te zien als regionaal wordt gezien. In de gemeente Boekel hadden we in het jaar 2020 één indicatie OTS van maximaal 1 jaar en 12 indicaties OTS van 1 jaar of langer.

- *Jeugdzorgplus*

Jeugdzorgplus is een vorm van gesloten jeugdhulp waarvoor een machtiging van de rechter nodig is. Eind 2020 zijn de nieuwe contracten Jeugdzorgplus afgesloten door de gemeenten in het landsdeel Zuidoost. Jeugdzorgplus wordt op bovenregionale schaal ingekocht. De gemeente Roermond heeft als Centrale gemeente de onderhandelingsprocedure gevoerd om te komen tot de Overeenkomst Jeugdzorgplus Landsdeel Zuidoost.

Hoewel het aantal jeugdigen dat van deze hulpvorm gebruik maakt is afgenomen, heeft de regio Noordoost Brabant in 2020 meer zorgdagen gebruikt dan in 2019 (+3%). Het gemiddeld aantal zorgdagen per jeugdige is toegenomen. Hiervoor is niet direct een verklaring te vinden. Zowel in het jaar 2020 als op dit moment hebben we in Boekel geen jeugdigen in de gesloten jeugdzorg. Dit geeft een positief beeld over de ingezette jeugdhulptrajecten en is in lijn met de beweging naar lichtere hulpvormen.

- **Landelijk Transitie Arrangement (LTA)**

Zeer specialistische hulp en hulp die weinig voorkomt worden landelijk ingekocht door de VNG in het kader van het Landelijke Transitie Arrangement (LTA). Dit om te borgen dat deze zorg beschikbaar is en blijft. Het gefragmenteerd inkopen van deze specialistische hulp is niet wenselijk gezien de beperkte omvang die we als regio afnemen. Het aantal jeugdigen in LTA daalde in 2020 licht van 712 in 2019 naar 691 in 2020. Ten opzichte van de begroting is een financieel voordeel gerealiseerd van ruim € 1,5 miljoen.

Het is aannemelijk om te veronderstellen dat Corona hier een rol in heeft gespeeld. Door de drempel naar huisartsen kinderartsen, de belangrijkste verwijzers naar LTA-zorg, was de toegang en instroom vermoedelijk lastiger. Daarnaast hebben de gesprekken met huisartsen over verwijzingen een positief effect gehad op de ontwikkeling van LTA.

Het streven was om de inzet van LTA terug te dringen en waar mogelijk een passend alternatief aanbod te borgen binnen de regio, zodat we de hulp aan jeugdigen uit onze regio dichterbij bieden.

In 2020 waren er drie jeugdigen in Boekel die gebruik maakten van LTA-zorg ten opzichte van negen jeugdigen in 2019. De belangrijkste reden hiervoor is, is dat de gemeente Boekel een goede samenwerking heeft met de huisartsen. Elk jaar vinden er meerdere overleggen plaats waar onder andere dit onderwerp besproken wordt.

Wat heeft de jeugdhulp gekost in 2020?

Voor de hele regio Noordoost Brabant was er voor de zorgkosten in 2020 een bedrag begroot van € 129.756.730,-. Het definitief resultaat is € 130.612.116,-, dit maakt een verschil van € 855.386,-. Een verschil van 0,6% ten opzichte van wat regionaal was begroot kan positief genoemd worden.

Gemeente Boekel

In onderstaande tabel 2 is het financieel beeld van de gemeente Boekel weergegeven ten aanzien van de totale regionale inleg Jeugdhulp.

	Begroot 2020	Definitief resultaat	Vershil t.o.v. begroot
Regionale inleg 2020	€ 1.507.000	€ 1.519.936	€ -12.936
Regionale uitvoeringskosten	€ 49.000	€ 34.550	€ 14.450
Totaal	€ 1.556.000	€ 1.554.486	€ 1.514*

Tabel 2: Totaal regionale inleg Jeugdhulp

*Dit bedrag is exclusief mogelijke compensatie vanuit het Rijk voor de kosten die gemaakt zijn als gevolg van de coronamaatregelen (a € 21.197,-).

Tot slot

Als aanvulling, los van deze jaarrapportage Jeugdhulp 2020, willen we u nog informeren over hoe de gemeente Boekel de komende tijd meer grip wil gaan krijgen op de jeugdhulp en daarmee op de kostenbeheersing. Het aantal jeugdigen dat jeugdhulp ontvangt neemt niet toe, maar de complexiteit wel. De opneindregeling brengt risico's met zich mee. De volgende zaken moeten hier aan bij gaan dragen:

- Nieuwe vorm van inkopen van jeugdhulp waarbij maximale lokale invloed aanwezig is door het werken in de driehoek (jeugdige, aanbieder, verwijzer) en het bepalen van het volume van de jeugdhulp bij het Dorpsteam ligt;
- We geven een vervolg aan het Transformatieproject Jeugdhulp. Deze volgende fase is gericht op het borgen van de behaalde resultaten, het oppakken van kansen en oplossen van knelpunten;
- Verdere uitwerking van preventie- en vroegsignaleringsactiviteiten;
- We blijven investeren in de integrale samenwerking in het Sociaal Domein; teamvorming, leertrajecten en versterking van regievoering;
- We zijn met aanbieders in gesprek om tot duurzame oplossingen te komen voor de wachtlijsten bij zorgaanbieders;
- De visie en aanbevelingen over de reikwijdte van de Jeugdwet en begrenzing inzet gespecialiseerde jeugdhulp wordt verder uitgewerkt in een plan van aanpak.

Bijlage 1: Jaarrapportage 2020 gespecialiseerde Jeugdhulp regio Noordoost Brabant

Met vriendelijke groet,

College van Burgemeester en Wethouders